

TISKOVÁ ZPRÁVA Č. 31/25

V Lucemburku dne 11. března 2025

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-448/23 | Komise v. Polsko (Přezkum judikatury Soudního dvora *ultra vires* – Přednost práva Unie)

Právní stát: generální advokát Spielmann má za to, že žaloba Evropské komise týkající se polského ústavního soudu je opodstatněná

Postoj, který tento soud zaujal v nálezech ze dne 14. července a 7. října 2021, představuje bezprecedentní vzpouru, která vážně ohrožuje přednost, autonomii a účinnost unijního práva

Ve dnech 14. července a 7. října 2021 vydal polský ústavní soud dva nálezy zpochybňující slučitelnost unijního práva a rozsudků Soudního dvora s ústavou tohoto členského státu.

V nálezu ze dne 14. července 2021 tento soud uvedl, že předběžná opatření nařízená Soudním dvorem¹ týkající se organizace soudnictví jsou v rozporu s polskou zásadou svěřených pravomocí a ústavní identitou. S ohledem na tento údajný střet norem ústavní soud potvrdil přednost ústavy jakožto nejvyššího pramene práva v Polsku. Dospěl k závěru, že jelikož Soudní dvůr uložil Polsku povinnosti *ultra vires* tím, že přijal výše uvedená předběžná opatření, je čl. 4 odst. 3 druhý pododstavec SEU ve spojení s článkem 279 SFEU v rozporu s ústavou tohoto členského státu.

V nálezu ze dne 7. října 2021 tento soud rozhodl, že některá ustanovení unijního práva², jak jsou vykládána judikaturou Soudního dvora, která mimo jiné umožňují vnitrostátním soudům přezkoumávat legalitu postupů jmenování soudců, jsou protiústavní. V praxi by to znamenalo uložit polským soudům povinnost neuplatňovat unijní právo a nedodržovat povinnosti vyplývající z jeho přednosti.

Dne 15. února 2023³ podala Komise k Soudnímu dvoru žalobu pro nesplnění povinnosti proti Polsku, v níž vznesla tři výtky.

Zprvce podle Komise oba výše uvedené nálezy zpochybňují účinnou právní ochranu v oblastech pokrytých unijním právem. Zadruhé porušují zásady přednosti, autonomie, efektivity a jednotného uplatňování unijního práva, jakož i závaznost rozsudků Soudního dvora. Zatřetí Komise poukazuje na pochybení při jmenování tří soudců⁴ a předsedkyně polského ústavního soudu⁵, takže již nesplňuje požadavky nezávislého a nestranného soudu, předem zřízeného zákonem ve smyslu unijního práva.

Generální advokát Dean Spielmann ve svém stanovisku z dnešního dne navrhuje, aby Soudní dvůr určil, že **Polsko nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z unijního práva.**

Podle jeho názoru **se sporné nálezy zásadně odchyľují od judikatury Soudního dvora týkající se zajištění účinné právní ochrany**⁶. Konkrétně odmítají neuplatnit vnitrostátní ustanovení, včetně ustanovení ústavních, která jsou v rozporu s unijním právem. Odmítají rovněž soudní přezkum jmenování soudců, ačkoli je nezbytný pro zajištění nezávislosti a nestrannosti soudů, jak vyžaduje unijní právo.

Není pochyb o tom, že polský ústavní soud prostřednictvím těchto nálezu zahájil **frontální útok na základní zásady unijního právního řádu a autoritu rozsudků Soudního dvora**. Jejich porušení nemůže být v žádném případě odůvodněno ustanoveními vnitrostátního práva, včetně ustanovení ústavní povahy. Stejně tak dovolávání se

ústavní identity členského státu nemůže zpochybnit základní zásady unijního práva.

Ze systematického výkladu a uplatňování ustanovení o národní identitě, jak je stanovena v čl. 4 odst. 2 SEU, totiž nevyplývá, že by ji Soudní dvůr vnímal jako faktor, který může omezit nedotknutelnou zásadu přednosti. Dále nelze mít za to, že čl. 4 odst. 2 SEU odporuje článku 2 SEU a základním hodnotám, které jsou v něm zakotveny. V tomto ohledu generální advokát zdůrazňuje, že **je každopádně na Soudním dvoru, aby vydal konečné rozhodnutí o střetu mezi unijním právem a ústavní identitou členského státu.**

Pokud jde o složení polského ústavního soudu, generální advokát Spielmann připomíná, že tato otázka spadá pod základní požadavek nezávislého a nestranného soudu, předem zřízeného zákonem. Jmenování členů soudu totiž musí být učiněno takovým způsobem, aby byly rozptýleny jakékoli legitimní pochybnosti o jeho neovlivnitelnosti ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitě ve vztahu k zájmům vzájemně se střetávajícím ve věci. Tento požadavek se vztahuje i na dotčený soud vzhledem k tomu, že může rozhodovat o otázkách souvisejících s uplatňováním a výkladem unijního práva.

Na základě skutečností předložených Komisí⁷, které polská vláda připustila⁸, **má generální advokát za to, že jmenování tří soudců polského ústavního soudu v prosinci 2015 a jeho předsedkyně v prosinci 2016 se vyznačovalo několika pochybeními, která lze označit za zjevná a závažná.** Polský ústavní soud proto nelze považovat za soud zřízený zákonem, který je nezávislý a nestranný ve smyslu unijního práva.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Žaloba pro nesplnění povinnosti směřující proti členskému státu, který nesplnil své povinnosti vyplývající z práva Unie, může být podána Komisí nebo jiným členským státem. Jestliže Soudní dvůr rozhodne, že došlo k nesplnění povinnosti, dotčený členský stát je povinen vyhovět rozsudku v co nejkratší lhůtě. Dojde-li Komise k názoru, že členský stát rozsudku nevyhověl, může podat novou žalobu s návrhem na uložení peněžitých sankcí. V případě, že Komisi nebyla sdělena opatření k provedení směrnice, však Soudní dvůr může na návrh Komise uložit sankce již ve stadiu prvního rozsudku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska je zveřejněno na internetové stránce CURIA v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Zůstaňte ve spojení!

¹ Usnesení Soudního dvora ze dne 8. dubna 2020, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), [C-791/19 R](#) (viz tisková zpráva č. [47/20](#)), uložilo Polsku povinnost okamžitě pozastavit uplatňování vnitrostátních ustanovení týkajících se pravomocí kárného kolegia Nejvyššího soudu. Cílem tohoto opatření bylo zaručit plnou účinnost unijního práva a zachovat nezávislost polských soudů, jelikož byl zpochybněn status kárného kolegia jako soudu příslušného k rozhodování v kárných věcech týkajících se soudců Nejvyššího soudu a obecných soudů.

² Zejména čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU.

³ Viz [tisková zpráva](#) Komise.

⁴ V prosinci 2015 byly během osmého volebního období Sejmu zvoleny tři osoby, které nahradily soudce, jimž uplynul mandát, zatímco během sedmého volebního období byli již v říjnu 2015 zvoleni do stejných funkcí tři jiní soudci. Polský ústavní soud v nálezech ze dne 3. a ze dne 9. prosince 2015 rozhodl, že volba tří soudců během osmého volebního období byla v rozporu s Ústavou. Tři osoby zvolené v prosinci 2015 přitom složily přísahu před prezidentem Polska a byly oprávněny zasedat, zatímco soudci zvolení v říjnu 2015 se nemohli ujmout své funkce.

⁵ Na plenárním zasedání svolaném ke jmenování kandidátů do této funkce nebyli přítomni všichni soudci ústavního soudu (jeden chyběl). Ze čtrnácti přítomných soudců se osm odmítlo zúčastnit hlasování a požadovalo odklad, aby se mohl zúčastnit 15. soudce. Kandidátka na předsedkyni, která byla později jmenována prezidentem Polska, byla zvolena pěti hlasy, včetně hlasů tří soudců, jejichž jmenování bylo zpochybněno.

⁶ Rozsudky Soudního dvora ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – odvolání), [C-824/18](#) (viz tisková zpráva č. [31/21](#)) a ze dne 6. října 2021, W. Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – jmenování), [C-487/19](#) (viz tisková zpráva č. [173/21](#)).

⁷ Viz poznámky pod čarou 4 a 5.

⁸ V průběhu řízení Polsko nejprve zpochybňovalo postoj Komise. V lednu 2024 však tento členský stát plně uznal nesplnění povinností, která mu byla vytýkána.